

än i andra tycks det inte vara möjligt att fastställa. Att genom undersökningar, av vildar söka komma fram till en uppfattning om vad som är det "naturliga" eller "normala" är lika orimligt här som på andra områden.

*

Därmed är utgångspunkterna angivna för de tendenser som framträtt till en mera allmän, spekulativ och radikal debatt om sexualmoralen. Det är dock att märka att denna debatt i det hela stannat vid frågeställningar och ansatser, de flesta har med närliggande motiv förordat ytterst begränsade reformer.

En linje i debatten siktar utslutande på uppnående av största möjliga rent sexuella tillfredsställelse. Mest ohämmad är en författare i en radikal veckotidskrift, som under hänvisning till Kinsey kräver en radikal omvandling av äskådningen. Sexuellt upphetsande saker i skrift och bild skall förbjudas, inte förbjudas eller föraktas. Total sexuell frihet skall proklameras; prostitutionen bör återinföras och hållas i heild, särskilt med tanke på de ynglingar som i det nuvarande samhället har besvär med sexualiteten. Rimligen bör också offentlig förmedling ordnas av förbindelser mellan de grupper ur båda könen som förete den största sexuella iveren — unga pojkar och äldre kvinnor. Fantasier av detta slag lider ständigt, bortsett från andra invändningar, av brist på sammanhang. I detta fall förordas på en gång promiskuitet och prostitution, hela tankegången utgår från att det är männens tillfredsställelse det egentligen gäller, och fysiologiskt betingade olikheter mellan könen förbises.

Nyckelordet i en annan tanke-linje är "lycka", inte enbart sexuell tillfredsställelse. "Föreställningen att lycka uppstår genom sexuell tillfredsställelse allena och inte genom vår förmåga att älska döljer det verkliga problemet lika mycket som den viktoriaiska fördomen mot sexualitet", skriver psykoanalytikern Fromm, och på denna punkt är han representativ. Men vägen till lyckan skildras i de mest vaga ordalag. En monogam äskådning är förhärskande, och en lång både andligt och sensuellt intim förbindelse förklaras vara bäst, men till dessa tankar fogas uppmaningar till större frihet och tolerans. En fast punkt för de flesta är en förbättrad sexuell upplysning; en och annan förklarar dock att undervisning i sexualteknik och dylikt är av ringa betydelse, då det väsentliga är att fostra goda och helgjutna människor.

Men är "lyckan" huvudsaken?

Den frågan kan sägas vara utgångspunkten för en tredje tankegång. Dels är ordet lycka vagt ända till ogripbarhet, dels är det inte lycka, utan stora prestationer som rättfärdigar vår kultur. På detta sätt kommer man över till de välkända gymnastiska frågorna. Vill vi inte hellre vara brustna genier än belåtna brackor? Skriver den lycklige eller den olycklige älskaren de bästa dikterna? Är inte någon form av religion eller mystik nödvändig som inspiratör i en kultur, och skall inte även sexualiteten insättas i ett dylikt sammanhang? Är inte ett mått av sexuell betingad oro stimulerande?

Slutligen kommer moralfrågorna i mera egentlig mening. Plikten — eller den föreställda plikten — att tänka på andra blir ett band även på sexualiteten. Om de skillnader som nu föreligger mellan de båda könen sexuella attityder är fysiologiskt betingade, blir detta problem särskilt väsentligt. Ty då föreligger en ofrånkomlig tendens till motsättning, ett tragiskt dilemma, som måste klaras genom offer och självdisciplin och inför vilket ord som frihet är maktlösa.

Till dessa frågeställningar sluter sig andra, mera speciella men än mera omöjliga att besvara. Vilken sexualmoral passar för diktatur, och vilken är att föredra i en demokrati? Gör sexuell tillfredsställelse människorna fredliga eller tvärtom? På dessa punkter ligger det nära till hands att genom några få exempel och jämförelser komma fram till de mest bestämda, välmående och ohållbara slutsatser.

De erinringar som här gjorts om olika sätt att angripa sexualproblemet visar att Kinseys undersökning på denna punkt inte ger, och inte rimligen kan ge, någon vägledning. Debatten kring sexualfrågan blir en debatt om livsåskådning över huvud och illustrerar endast ur en speciell synvinkel människornas osäkerhet.

Herbert Tingsten

(En tidigare artikel, "Sexualdebatt i USA", var införd i Dagens Nyheter den 8 augusti.)